

Plodnost během pandemie Covid-19 se zaměřením na Česko

Téma práce je velmi aktuální, hodně diskutované a vhodně zaměřené z hlediska doporučovaného záběru magisterských prací. Analýza plodnosti v souvislosti s pandemií má také relevantní časové vymezení, protože již byla k dispozici data za rok 2022. Současně se autorka mohla opřít o celou řadu aktuálních studií, které v průběhu roku 2023 byly publikovány. Budoucí vývoj plodnosti v návaznosti na pandemickou krizi budí celou řadu otázek nejen v Česku, ale ve většině vyspělých zemích, a zdá se, že pro jeho hodnocení nejsou jednoznačné závěry. Proto je detailní analýza dat o plodnosti s využitím všech standardních demografických metod žádoucí a pomáhá zpřesňovat dosavadní znalosti.

Hlavním cílem práce je detailní analýza změn intenzity plodnosti a dynamiky reprodukčních plánů v Česku během pandemie Covid-19 v období 2020 až 2022, které dále rozvádí do dílčích cílů a hypotéz. Autorka využívá jak demografická data ze standardních zdrojů: Eurostat, ČSÚ a HFD, tak data ze šetření GGS, které se v Česku uskutečnilo v období 2020-2022, nicméně pro vlastní analýzy použila pouze data z tzv. pilotní studie a následné pilot „follow up“ studie v rámci výzkumu *Současná česká rodina*. Demografické metody jsou správně popsány a použity, pro hodnocení změn v měsíčních hodnotách počtu živě narozených dětí či intenzit plodnosti je vhodně zvolena jako referenční hodnota průměr z let 2017-2019.

Struktura práce je přehledná a dobře naplňuje záměry práce. Vlastní analýze předchází zhodnocení předpokladů vlivu pandemie Covid-19 na plodnost, které vychází z rozboru aktuální převážně zahraniční literatury a dokládá široký rozhled autorky. Důležité je při hodnocení vlivu pandemie také zohlednit vývoj plodnosti před pandemií. Zajímavé je uvedení čtyř možných scénářů postpandemického vývoje plodnosti (str. 18). Nicméně jejich odlišení není úplně zřejmé. Například u obou scénářů „boom“ a „bounce“ je uvedeno, že se předpokládá přiblížení/obnovení úrovně plodnosti jako před pandemií, což by zasloužilo bližší vysvětlení. Zároveň se nabízí otázka, jak lze hodnotit vývoj v Česku, resp. který ze scénářů se tomu blíží. Nejasné je vyjádření: *Pro ekonomicky oslabené země je dlouhodobý příznivý vývoj nepravděpodobný, za realistický lze považovat scénáře „bounce“ a „boom“, tedy rychlé obnovení trendu plodnosti před pandemií* (poslední věta kap. 2.3.1, str. 19).

V práci je naznačeno, že v rozporu s předpokladem nedošlo po skončení pandemie ke kompenzaci poklesu plodnosti, protože epidemická krize přerostla ve vícenásobnou krizi ekonomickou a bezpečnostní. Výsledky také ukazují určitý rozpor v deklarovaných postojích respondentů, když období pandemie hodnotí jako nepříznivé pro početí potomka, ale nemělo to reálný vliv na změnu reprodukčních plánů. V závěru autorka shrnuje, že obecně vzrostla intenzita mimomanželské plodnosti, a to převážně u starších žen (str. 70). Jaké je pro to vysvětlení? Nepřesné je vyjádření, že v zemích střední a východní Evropy bylo typické spíše pokračování dlouhodobého poklesu plodnosti než výrazný propad. Pro některé země byl před nástupem pandemií zaznamenán převážně růst plodnosti (Česko, Slovensko, Rumunsko, Maďarsko, Chorvatsko) nebo spíše stabilizace (Slovinsko, Bulharsko).

Ivana Račáková v předložené práci prokázala, že si osvojila základní vědecké postupy, demografické metody i metody statistické analýzy, výsledky umí správně popsat a interpretovat. V práci je využívána aktuální zahraniční literatura věnující se danému tématu, je vhodně diskutována a aplikována na český kontext. Práce je čtivá, má pěknou grafickou úpravu a obsahuje všechny formální náležitosti. Práce splňuje všechny požadavky kladené na magisterské práce, a proto ji doporučuji přijmout k obhajobě.